

A mitjan novembre, la periodista Luz Sosa va viatjar fins a Barcelona per recollir el Premi Internacional de Periodisme Vázquez Montalbán en la modalitat de periodisme polític i cultural en un acte que va tenir lloc al Col·legi de Periodistes. Sosa viu i treballa a Ciudad Juárez, una de les ciutats més perilloses del món que pateix les dramàtiques conseqüències de la guerra dels càrtels de la droga i la inseguretat ciutadana. La periodista va parlar sobre la seva feina, les condicions en què treballa i la impunitat que hi ha a Mèxic.

La valentia recull el Vázquez Montalbán

Eudald Coll
Fotos: Sergio Ruiz

La periodista mexicana Luz Sosa va recollir el passat 16 de novembre el sisè Premi Internacional de Periodisme Vázquez Montalbán en la modalitat de periodisme polític i cultural per la seva feina a Ciudad Juárez, un dels llocs més perillosos del món.

Sosa va recollir el guardó durant un dinar amb la premsa al Col·legi de Periodistes, entitat que convoca el premi conjuntament amb els diaris *Avui*, *El País* i *El Periódico de Catalunya*, el grup Planeta i Random House Mondadori. L'acta del jurat destacava la concessió del premi "per la seva tasca en l'àmbit de la informació policial a *El Diario* de Ciudad Juárez, on quotidianament posa la seva vida en perill per poder oferir informació de primera mà als lectors".

La guerra dels càrtels de la droga, la inseguretat ciutadana en la qual viu l'enorme població flotant que arriba a aquesta localitat per treballar a les *maquilas*, el feminicidi que ha costat la vida a 500 dones des de 1993 i una criminalitat generalitzada que tan sols enguany ja ha fet 1.500 morts, donen constància de la dramàtica situació d'aquesta ciutat ubicada molt a prop de la frontera amb els Estats Units.

Luz del Carmen Sosa Carrizosa –Lucy per als amics– va néixer el 20 d'octubre de 1969 a Poza Rica, a l'estat mexicà de Veracruz, tot i que de ben petita es va desplaçar amb la seva família a Ciudad

Juárez. Sosa ha treballat com a càmera, reportera i editora tant de ràdio com de televisió, i ha cobert temàtiques que van des de la salut i l'educació fins a la seguretat pública, passant per negocis, política i iniciativa privada. La carrera professional la va iniciar a la ràdio local XEW per incorporar-se dos anys més tard al Canal 5 de televisió, on va estar-s'hi nou anys.

En aquest mitjà és on el 1992 va començar a cobrir notícies policials. Precisament, la cobertura dels feminicidis, la incipient guerra contra el narcotràfic i el contraban i altres temes investigats, li han permès obtenir tres cops La columna de Plata, premi atorgat per l'Associació de Periodistes de Ciudad Juárez, en el gènere de columna, reportatge i notícia. L'any 2008, entra a treballar a *El Diario*, el rotatiu de més tirada de la zona, per substituir el periodista i amic Armando Rodríguez, assassinat a final del mateix any, un cas que encara està per resoldre. Des de llavors, ha col·laborat amb *Los Angeles Times*, la revista alemanya *Speigel*, el *Wall Street Journal* o *La Vanguardia*, entre altres.

Abans de l'entrega del guardó, el vicedegà Ramon Besa va definir Sosa com "una periodista exemplar que ens permet reconciliar amb l'ofici i que recorda els valors de la professió". "M'admira –va prosseguir– que en un moment en què s'imposa el periodisme de distància,

La periodista Luz Sosa en el moment de recollir el premi Manuel Vázquez Montalbán el passat 16 de novembre.

de saló, hi hagi periodistes que surtin al carrer i expliquin el que passa i no el que passarà”.

En el seu parlament, Sosa va recordar que pocs dies abans s'havia celebrat el segon aniversari de la mort del periodista Armando Rodríguez, assassinat el

El 2008 entra a *El Diario* per substituir el periodista i amic Armando Rodríguez, assassinat poc abans

13 de novembre del 2008 a la porta de casa seva quan es disposava a anar a treballar. Dies abans de la seva mort, Rodríguez havia publicat un article que informava dels lligams familiars de l'exprocuradora de Chihuahua –estat on es troba Ciudad Juárez– amb el narcotràfic.

Coincidint amb el segon aniversari de l'assassinat, Sosa i els companys d'*El Diario* van sortir al carrer “a exigir que no hi hagi més impunitat. Ja són 7.000 víctimes i no passa res. Mèxic s'està convertint en el país on no passa res”.

“Ens enfrontem a un estat opressor i a una violència organitzada cada cop més violenta”, va advertir la periodista, que té l'esperança que amb els seus articles col·labori a canviar aquesta dramàtica situació. “No volem deixar-nos atemorir”, va admetre Sosa, per qui el premi “implica que val la pena l'esforç, el fet que a vegades no pugui veure ni la meua família tot allò que voldria”.

Durant el debat posterior que va tenir amb els periodistes congregats al dinar, Sosa va explicar que a *El Diario* hi ha moltes dones en plantilla fins al punt

Dones guardonades

Luz Sosa no és l'única periodista premiada per la tasca informativa a Ciudad Juárez. Altres com la mexicana Lydia Cacho i l'espanyola Judith Torrea també han estat premiades. Cacho, resident a Cancún, va treure a la llum el 2006 els femicidis. Ha obtingut el premi Amnistia Internacional i el PEN, entre altres. Torrea, periodista freelance i l'única informadora estrangera que resideix a Ciudad Juárez, va guanyar l'Ortega i Gasset al millor treball digital pel bloc (juarezzenla-sombra.blogspot.com)

Informar des de l'infern

Mèxic viu dues guerres paral·leles d'inusitada violència. Una, la que lliura l'Estat contra els càrtels de la droga. L'altra, la que mantenen entre si aquestes organitzacions criminals. La població civil és la víctima principal d'aquest terrible escenari. Les xifres són esfereïdors: 30.000 morts des que fa quatre anys Felipe Calderón va declarar una guerra al narcotràfic impossible de guanyar. Ciudad Juárez, a la frontera amb els Estats Units, és el paradigma d'un infern que progressa aritmèticament. Es preveuen 12.000 assassinats el 2010, el doble que l'any passat.

Els periodistes també són objectiu dels sicaris. Els càrtels mexicans volen controlar la informació, i professionals com Luz Sosa, redactora de Successos i Tribunals a Ciudad Juárez, s'hi juguen cada dia la vida intentant fer bé la feina. El Premi Vázquez Montalbán és un merescut reconeixement a la llum d'esperança per a Mèxic que encarnen informadors com la Luz. O –per posar-ne altres exemples– la Lydia Cacho, precisament premi Casa Amèrica Catalunya a la Llibertat d'Expressió ara fa dos anys, o el Sergio González, el primer a documentar el “feminicidi”: l'assassinat sistemàtic de dones que des de fa dècades assola Ciudad Juárez, la ciutat més perillosa del món, on exercir el periodisme i reivindicar el dret a la informació és, senzillament, un acte quotidià d'heroïtat.

Antoni Traveria,
Periodista, Director de la Casa
Amèrica Catalunya.

CRÒNICA

que “tots els redactors que cobreixen les informacions del govern i de la policia són dones”. També va remarcar que el problema de Ciudad Juárez “està sobretot en la ubicació geogràfica” i va criticar la impunitat d'una ciutat on s'han produït 7.000 homicidis “i on tan sols han estat detinguts menys d'un 10% dels

“Ja són 7.000 víctimes i no passa res. Mèxic s'està convertint en el país on no passa res”, va criticar

responsables d'aquestes morts. No hem vist detenir els grans líders, ni que les grans estructures hagin estat afectades”. Sosa va criticar que “la inoperància” del govern mexicà i el suport internacional que ha obtingut han permès el creixe-

Els grups criminals utilitzen els mitjans de comunicació per donar a conèixer determinats missatges

ment del crim organitzat i l'extensió fora de Mèxic. A Ciudad Juárez hi ha hagut 2.700 homicidis aquest any 2010. “He arribat a informar de vint assassinats en un dia”, va explicar.

Davant de tot això, critica que “el president Calderón apareix als mitjans dient que s'han arrestat molts narcotraficants, però les investigacions policials no

“He arribat a informar de vint assassinats en un dia”, admet la periodista mexicana

toquen mai l'estructura financera de l'organització ni els seus màxims responsables”, ha afegit. Sosa no va tenir cap problema a admetre que “el crim organitzat és l'autoritat de facto a Mèxic” i va alertar que els criminals “compleixen les seves amenaces”.

Sobre el paper que tenen els periodistes, va explicar que “els grups criminals organitzats estan utilitzant els mitjans per donar a conèixer determinats missatges. És necessari que entre els mitjans es doni un debat sobre si hem de ser utilitzats per transmetre aquests missatges. En alguns casos, com és el dels segrestos,

els mitjans han arribat a acords i no ho fem públic fins que s'allibera la víctima. És important arribar a aquests acords, hauríem de mantenir-nos fermes en aquests compromisos”.

Sobre els feminicidis, va recordar que es coneixen com a tals perquè han mort moltes dones, però també es podria dir “jovenicidi” perquè la majoria són joves. De totes maneres, va advertir que els feminicidis s'han magnificat “perquè ha resultat ser un tema lucratiu per a algunes organitzacions”, va defensar que la feina dels periodistes permet donar-li “una dimensió exacta del problema” i va advertir que actualment els sicaris “ja no es fixen en si la víctima és home o dona”.

També va referir-se a la pell fina dels militars (“l'Exèrcit es molesta molt quan els poses en evidència”), la mitificació de la violència (“és part de la cultura mexicana”) i les cines amb què treballen els assassins (“el crim organitzat està fent servir molt la tecnologia”). D'altra banda, va alertar que alguns membres dels càrtels són molt joves (“hem vist sicaris de catorze anys”) i del problema del consum de drogues de síntesi (“les pastilles ja s'estan venent a les escoles”). Un dels pocs aspectes positius va ser al negar que rebin suborns dels càrtels, va deixar clar que se'n refia, dels professionals de la informació que treballen en aquesta perillosa localitat. “Tenim una premsa més honesta i capacitada. Tinc molta confiança i fe amb els nous companys de feina”, va concloure. **[2]**

